

SAVJET

RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Ombudsman RTCG

Podgorica, 05. 03. 2024.

SAVJETU RADIO I TELEVIZIJE CRNE GORE

Predmet: Zapisnik i mišljenje ombudsmana, na prigovor **Media centra** od 25. 02. 2024. godine.

Povod za dostavljanje prigovora je na informaciju iz emisije **Kalendar/ Ljudi - događaji**, emitovane **24. 02. 2024.**

Podnosilac prijave je naveo:

U emisiji Kalendar/Ljudi i događaji, emitovanoj 24. februara 2024. godine u 11:55 emitovana je netačna informacija koja se odnosi na poznate autore /bajki, Braću Grim, čime su prekršeni profesionalnih standarda koji su propisani internim Pravilnikom o programskim principima i profesionalnim standardima. U spornoj informaciji je navedeno da su braća Grim znala srpski jezik i da su dio bajki preuzeli iz srpskog jezika, pa se navodi da je riječ o bajkama "Snježana i sedam patuljaka", "Pepeljuga" "Ivica i Marica", "Crvenkapa", "Hrabri krojač", "Toma Palčić", "Uspavana ljepotica" i druge. Ovim se neupućenima u ovu problematiku sugeriše da su te bajke izvorno srpske. Onaj ko je pripremio ovu informaciju nije naveo izvor za navedene tvrdnje, tako da je onaj ko je ovo slušao i gledao mogao da stekne utisak da je ovdje riječ o nečemu što je odavno utvrđena istina kojoj se ne može prigovoriti. Problem je, međutim, u tome što to nije tako. Tačno je da su braća Grim poznavali Vuka S. Karadžića i prijateljevali sa njim, ali je takođe tačno da se prvo izdanja njihovih bajki pojavilo 1812. godine, prije njihovog poznanstva sa Vukom S. Karadžićem. Vuk je braću Grim upoznao tek 1823. godine, kada ih je posjetio u Kaselu, gdje su bili bibliotekari. Takođe je poznato da su bajke "Crvenkapa" i "Pepeljuga" braća Grim preuzeli od Šarla Peroa, francuskog pisca rođenog 1628. godine. Ovakvim nekritičkim preuzimanjem netačne informacije iz nepoznatih a očigledno spornih izvora,

autor emisije Kalendar/Ljudi i događaji se ogriješio o dva profesionalna standarda propisana internim pravilnikom: tačnost i provjeravanje činjenica.

Povodom prigovora, uredništvo je dostavilo odgovor:

Tačno je da je u emisiji "Ljudi i događaji", emitovanoj 24. februara 2024. godine u 11:55 u programima TVCG, iznesena tvrdnja da su "braća Grim znala srpski jezik i da su dio bajki preuzeli iz srpskog jezika", kako je to navedeno u Prigovoru Medija centra. Time se, po tvrdnji autora prigovora, "neupućenima u ovu problematiku sugeriše da su te bajke izvorno srpske" i navodi nekoliko naslova bajki. Autor prigovora dalje elaborira moguće posledice takve pogrešne tvrdnje i iznosi svoje viđenje navodnih književno-istorijskih činjenica. Zaključuje da "Ovakvim nekritičkim preuzimanjem netačne informacije iz nepoznatih a očigledno spornih izvora, autor emisije Kalendar/Ljudi i događaji se ogriješio o dva profesionalna standarda propisana internim pravilnikom: tačnost i provjeravanje činjenica".

Emisija- rubrika "Ljudi i događaji" nije naučni već obrazovno-zabavni sadržaj, u kom nema prostora za navođenje izvora i široku elaboraciju iznijetih tvrdnji. U emisiji se saopštava velika količina podataka, preuzetih iz arhivske građe RTCG, ranije emitovanih na RTCG, kao i iz sličnih sadržaja iz regiona, raspoloživih u online prostoru, uz njihovu uredničku obradu, koja nikako ne može podrazumijevati provjeru svake iznijete činjenice.

U konačnoj formi koja se priprema za emitovanje uvijek se potkradu i greške i svaka primjedba koja se uputi u tom smislu je dobro došla.

U konkretnom slučaju bilo je osnova, nesporno utvrđenog u književnoj istoriji, za tvrdnju da su poznati sakupljači i pisci bajki braća Grim znali srpski jezik a takođe vjeruje se da su Braća Grim upravo od Vuka Karadžića doznali za bajku Pepeljuga, djelo Šarla Peroa (1628–1703). Srpsku verziju ove bajke, zabilježenu kao narodnu umotvorinu Srba, prethodno je objavio Vuk Karadžić 1821. godine i njeno pojavljivanje hronološki je prethodilo verziji braće Grim.

ZAKLJUČAK OMBUDSMANA

Informativni programi i svi drugi programi RTCG dužni su da se pridržavaju sljedećih profesionalnih standarda:

Tačnost – Prenesena poruka mora da reflektuje tačne činjenice i ne smije navoditi na pogrešan zaključak.

Provjeravanje činjenica – Novinari i urednici RTCG su dužni da prije emitovanja provjere sve činjenice.

Bez obzira što nije riječ o naučnom, već o obrazovno – zabavnom sadržaju, naglašavam da i obrazovni program podrazumijeva provjerene i provjerljive informacije.

PREDLOG SAVJETU

Da se prigovor uvaži.

Ombudsmanka RTCG

Danijela Popović

